

BRĪVĀ GRIBA, MĪLESTĪBA UN DIEVIŠĶĀ AIZGĀDĪBA

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

Lk. 13:34, Jer. 32:17–20, Ebr. 1:3, 5, Moz. 6:4, 5, Ef. 1:9–11, Jņ. 16:33.

ATMIŅAS PANTS:

“To visu Es esmu runājis uz jums, lai jums miers būtu Manī. Pasaulē jums ir bēdas; bet turiet drošu prātu, Es pasauli esmu uzvarējis!” (Jņ. 16:33)

“**A**izgādība” ir termins, ko izmanto, lai aprakstītu Dieva darbību pasaulē. Tas, kā mēs domājam par Dieva aizgādību, ļoti būtiski ietekmē to, kā mēs attiecamies pret Dievu, kā mēs attiecamies pret citiem un ko mēs domājam par ļaunuma problēmu.

Kristiešiem ir dažādas izpratnes par dievišķo aizgādību. Daži uzskata, ka Dievs Savu visvarenību izmanto tā, lai viss notiek tieši tā, kā Viņš vēlas. Viņš pat izvēlas, kurš tiks izglābts un kurš pazudīs! Šajā skatījumā cilvēki nevar brīvi izvēlēties neko citu, kā vien to, ko Dievs nolīcis. Patiesībā cilvēki, kas šādi domā, apgalvo, ka Dievs nosaka pat cilvēku vēlmes.

Turpretī spēcīgi Bībeles pierādījumi liecina, ka Dievs nenosaka visu, kas notiek. Tā vietā Viņš piešķir cilvēkiem brīvu gribu pat tik lielā mērā, ka viņi (un pat eņģeļi) var izvēlēties rīkoties tieši pretēji Viņa gribai. Krišanas, grēka un ļaunuma vēsture ir dramatiska un traģiska šīs brīvās gribas ļaunprātīgas izmantošanas sekas. Pestīšanas plāns tika izveidots, lai novērstu traģēdiju, ko izraisīja brīvās gribas ļaunprātīga izmantošana.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 22. februārī.

Mūsu visvarenais Dievs

“Dievs ir visvarens,” jauniešu mācītājs mācīja savai vidusskolas grupai. “Tas nozīmē, ka Viņš kontrolē visu, kas notiek.” Kāds vidusskolēns neizpratnē jautāja: “Tātad Dievs kontrolēja situāciju, kad mans suns nomira? Kāpēc lai Dievs nogalinātu manu suni?”

Mēģinot atbildēt uz šo jautājumu, jauniešu mācītājs teica: “Tas ir grūts jautājums. Bet dažreiz Dievs ļauj mums piedzīvot grūtus brīžus, lai mēs būtu gatavi vēl grūtākiem notikumiem nākotnē. Es arī atceros, cik grūti bija, kad mans suns nomira. Bet tas man palīdzēja tikt galā ar vēl grūtāku laiku vēlāk, kad nomira mana vecmāmiņa. Vai tas tev kaut ko izsaka?”

Pēc ilgās pauzes vidusskolēns atbildēja: “Tātad Dievs nogalināja manu suni, lai sagatavotu mani tam, ka viņš nogalinās manu vecmāmiņu?” (Marks Kortess, citēts Džona K. Pekhema grāmatā “Divine Attributes: Knowing the Covenantal God of Scripture” (Mičigana: Baker Academic, 2021), 141. lpp.)

Cilvēki dažkārt pieņem, ka viss notiek tieši tā, kā Dievs to vēlas. Viss, ko pasaulē redzam, ir tieši tā, kā Dievs to vēlējies. Galu galā Dievs ir visvarens. Kā tad varētu notikt kaut kas tāds, ko Dievs nevēlas? Tāpēc, lai kas arī notiktu, lai cik slikts notikums, tā ir Dieva griba. Tā vismaz māca šī teoloģija.

Izlasi Ps. 81:11–14; Jes. 30:15, 18; Jes. 66:4 un Lk. 13:34. Ko šie panti saka par jautājumu, vai Dieva griba vienmēr tiek pildīta?

Lai gan daudzi cilvēki uzskata, ka Dievs noteikti vienmēr saņem to, ko vēlas, Bībele stāsta pavisam ko citu. Atkal un atkal Svētie Raksti attēlo Dievu kā tādu, kas piedzīvo nepiepildītas vēlmes. Tas ir, bieži notiek pretēji tam, ko Dievs teicis. Daudzos gadījumos Dievs skaidri paziņo, ka notiekošais ir pretējs tam, ko Viņš vēlas. Viņš saviem ļaudīm gribēja vienu iznākumu, bet viņi tā vietā izvēlējās citu. Dievs žēlojas: “Mana tauta neklausīja Manu balsi. [...] Kaut jel Mana tauta klausītu Mani, kaut jel Israēls staigātu Manos ceļos! Acumirkļi Es pazemotu viņu ienaidniekus” (Ps. 81:12, 14, 15).

Pārdomājiet, kādas ir sekas šādai teoloģijai, kas visu notiekošo noraksta uz Dieva tiešo gribu. Kādas dziļas problēmas, īpaši ļaunuma kontekstā, šāda teoloģija rada?

Visvarenais

Svētajos Rakstos ir atklāts Dieva apbrīnojamais spēks. Bībelē ir ietverti neskaitāmi stāsti par to, kā Viņš izmantoja Savu spēku un darīja brīnumus. Un tomēr, neskatoties uz to, notiek daudzas lietas, kuras Dievs nevēlas, lai tās notiktu.

Izlasi Atkl. 11:17, Jer. 32:17–20, Lk. 1:37 un Mt. 19:26. Pārdomā arī Ebr. 1:3. Ko šie panti māca par Dieva spēku? _____

Šie un citi panti māca, ka Dievs ir visvarens un ka Viņš uztur pasauli ar Savu spēku. Patiešām, Atklāsmes grāmatā Dievs vairākkārt minēts kā “Visvarenais Dievs Kungs” (piemēram, Atkl. 11:17; salīdzini ar 2. Kor. 6:18, Atkl. 1:8, 16:14, 19:15, 21:22), un vārds, kas tulkots “Visvarenais” (“pantokrator”), burtiski nozīmē “visvarens”. Fakts, ka Dievs ir visvarens, tiek apstiprināts ne tikai vārdos, bet arī izpaužas daudzos pārsteidzošos gadījumos, kad Dievs iespaidīgi atbrīvo Savus ļaudis vai kā citādi brīnumainā veidā iejaucas pasaules notikumos.

Tomēr teikt, ka Dievs ir “visvarens”, nenozīmē, ka Dievs var darīt jebko. Svētie Raksti māca, ka ir lietas, ko Dievs nevar izdarīt; piemēram, 2. Tim. 2:13 ir teikts, ka Dievs “nevar Sevi pašu aizliegt”.

Lielākā daļa kristiešu piekrist, ka Dievs ir visvarens, kas nozīmē, ka Dievam ir spēks darīt jebko, kas nav saistīts ar pretrunu, tas ir, jebko, kas ir loģiski iespējams un atbilst Dieva dabai. Tas, ka dažas lietas Dievam nav iespējamas, jo tās būtu pretrunīgas, ir redzams Kristus lūgšanā Ķetzemanē. Lai gan Kristus apstiprināja ka “Dievam visas lietas iespējamas” (Mt. 19:26), Viņš, tuvojoties krustā sišanai, lūdza Tēvu: “Mans Tēvs, ja tas var būt, tad lai šis biķeris iet Man garām, tomēr ne kā Es gribu, bet kā Tu gribi” (Mt. 26:39).

Protams, Tēvam piederēja varenais spēks atbrīvot Kristu no ciešanām pie krusta, bet Viņš nevarēja to izdarīt, vienlaikus glābjot grēciniekus. Viņš varēja izdarīt vienu vai otru, bet ne abus.

Raksti arī māca, ka Dievs vēlas izglābt ikvienu (piemēram, 1. Tim. 2:4–6, Titam 2:11, 2. Pēt. 3:9, Ec. 33:11), taču ne visi tiks izglābti. Ko šis fakts māca par brīvās gribas realitāti un Dieva spēka ierobežojumiem attiecībā uz būtņēm, kurām ir piešķirta brīva griba? _____

Mīlēt Dievu

Tas, ka Dievs ir visvarens, nenozīmē, ka Viņš var paveikt loģiski neiespējamo. Attiecīgi Dievs nevar cēloņsakarībā noteikt, ka kāds Viņu mīl no brīvas gribas. Ja brīvi kaut ko darīt nozīmē kaut ko darīt bez nodoma to darīt, tad pēc definīcijas nav iespējams likt kādam kaut ko brīvi darīt. Īsāk sakot, kā mēs esam jau secinājuši, vēlreiz jāuzsver: Dievs nevar piespiest mīlēt Viņu, jo brīdī, kad tas tiktu spiests, tā vairs nebūtu mīlestība.

Izlasī Mt. 22:37 un 5. Moz. 6:4, 5. Ko šie panti māca par brīvās gribas realitāti? _____

Lielākais bauslis – mīlēt Dievu – apliecina, ka Dievs patiešām vēlas, lai visi Viņu mīlētu. Tomēr ne visi mīl Dievu. Kāpēc tad Dievs vienkārši neliek visiem Viņu mīlēt? Un atkal jāsaka – tas ir tāpēc, ka jūtām, lai tā būtu mīlestība, jārodas pēc brīvas gribas.

Izlasī Ebr. 6:17, 18 un Titam 1:2. Ko šie panti māca par Dievu? _____

Saskaņā ar 4. Moz. 23:19: “Dievs nav cilvēks, kas melotu.” Dievs nekad nemelo (Titam 1:2); Dievs vienmēr tur Savu vārdu un nekad nelauž solījumu (Ebr. 6:17, 18). Attiecīgi, ja Dievs ir kaut ko apsolījis vai apņēmis, Viņa turpmāko rīcību šis solījums morāli ierobežo.

Tas nozīmē, ka tiktāl, cik Dievs radītajām būtnēm dod brīvību izvēlēties citādi, nevis to, kam Dievs iesaka, cilvēku izvēle nav atkarīga no Dieva. Tā kā Dievs ir apņēmis dot brīvu gribu, cilvēkiem ir iespēja izmantot savu brīvību veidā, kas būtu pretrunā ar Dieva gribu. Traģiski, ka daudzi cilvēki izmanto savu brīvību šādā veidā, un līdz ar to notiek daudzas nelaimes, kas, varētu teikt, vairs nav Dieva ziņā.

Kas ir tas, ko tu esi izdarījis nepareizi, kaut zināji, ka Dievs to nevēlas? Ko tas māca par brīvās gribas realitāti un iespējamajām biedējošajām sekām? _____

Dieva ideālā un labotā griba

Izlasi Ef. 1:9–11. Ko šis teksts saka par iepriekšējo nolemtību? Vai daži cilvēki ir iepriekš nolemti tikt glābti, bet citi – būt pazuduši? _____

Grieķu termins, kas šeit un citviet Svētajos Rakstos ir tulkots kā “izredzēti jau iepriekš” (“prohorizo”), pats par sevi nemāca, ka Dievs pēc cēloņsakarībām nosaka vēsturi. Drīzāk grieķu termins vienkārši nozīmē “izlemt iepriekš”.

Protams, var kaut ko izlemt iepriekš vienpusēji, vai arī var kaut ko izlemt iepriekš tā, lai tiktu ņemti vērā citu brīvie lēmumi. Svētie Raksti māca, ka Dievs dara pēdējo.

Šeit un citur (piemēram, Rm. 8:29, 30) vārds, kas tulkots kā “iepriekš nolemts”, attiecas uz to, ko Dievs plāno nākotnei, ņemot vērā to, ko Dievs iepriekšēji zina par radīto būtņu brīvajiem lēmumiem. Tādējādi Dievs var apdomīgi vadīt vēsturi uz Sev vēlamajiem labajiem mērķiem visu labā, pat respektējot radīto būtņu brīvību, kas nepieciešama patiesām mīlestības attiecībām.

Ef. 1:11 pasludina, ka Dievs “visu vada pēc Sava gribas lēmuma”. Vai tas nozīmē, ka Dievs nosaka, lai viss notiek tieši tā, kā Viņš vēlas? Lasot atsevišķi, varētu šķist, ka Ef. 1:9–11 apstiprina šo viedokli. Tomēr šī interpretācija būtu pretrunā ar daudzajiem tekstiem, ko lasījām iepriekš, kas liecina, ka cilvēki dažkārt noraida “Dieva gribu” (Lk. 7:30, NKJV; salīdzini ar Lk. 13:34, Ps. 81:11–14). Ja Bībele nav pretrunā pati ar sevi, kā šos pantus var saprast tā, lai tie būtu savstarpēji saskaņoti?

Šī Rakstu vieta kļūst pilnīgi saprātīga, vienkārši atzīstot atšķirību starp to, ko mēs varētu saukt par Dieva “ideālo gribu” un Dieva “laboto gribu”. Dieva “ideālā griba” ir tas, kam Dievs dotu priekšroku un kas notiktu, ja visi vienmēr darītu tieši tā, kā Dievs vēlas. No otras puses, Dieva “labotā griba” ir Dieva griba, kas jau ir ņēmusi vērā visus citus faktorus, tostarp radīto būtņu brīvos lēmumus, kas dažkārt atšķiras no tā, kam Dievs dod priekšroku. Ef. 1:11, šķiet, attiecas uz Dieva “laboto gribu”.

Dieva nākotnes paredzēšana ir tik spēcīga, ka, pat zinot katra cilvēka izvēli, tostarp sliktos lēmumus, Viņš joprojām var “visas lietas vērst par labu” (Rom. 8:28, CEB).

Kādu mierinājumu jūs varat gūt no šīs patiesības? _____

Kristus ir uzvarējis pasauli

Ja viss notiktu saskaņā ar Dieva ideālo gribu, tad nekad nebūtu bijis ļaunuma, vienīgi pilnīga mīlestības un harmonijas svētlaipe. Visbeidzot Visums tiks atjaunots saskaņā ar šo pilnīgo, ideālo Dieva gribu. Tikmēr Dievs īsteno Savu gribu tādā veidā, kas ņem vērā Viņa radīto būtņu brīvos lēmumus.

Iedomājieties cepšanas konkursu, kurā visiem dalībniekiem tiek prasīts izmantot kādu noteiktu sastāvdaļu komplektu, bet viņi var pievienot arī jebkuras citas sastāvdaļas, lai izceptu kūku pēc savas vēlēšanās. Galu galā, tas, kādu kūku cepējs pagatavos, vismaz daļēji būs atkarīgs no dažām sastāvdaļām, kuras viņš nebūs izvēlējis.

Līdzīgi arī Dievs ir apņēmis cienīt radīto būtņu brīvību, kas ir nepieciešama mīlestībai, jo daudzas no pasaules vēstures “sastāvdaļām” nebija Dieva izvēlētas, bet gan tieši pretējas tam, ko Dievs vēlas.

Šajā skatījumā dievišķā aizgādība nav vienkārši viendimensionāla, it kā Dievs vienpusēji kontrolētu visu notiekošo. Tā drīzāk prasa (vismaz) divdimensionālu skatījumu uz Dieva aizgādību. Dažas lietas šajā pasaulē ir Dieva radītas, bet citas ir radīto būtņu brīvo lēmumu rezultāts (tāpat kā viss ļaunums). Notiek daudzas lietas, ko Dievs nevēlas.

Izlasi Jņ. 16:33. Kādu cerību šis pants mums piedāvā pat grūtību laikā? _____

Īpaši ciešanu vai pārbaudījumu laikā cilvēku ticība var svārstīties, ja viņiem ir maldiģa pārliecība, ka Dievs viņus pasargās no ciešanām un pārbaudījumiem šajā dzīvē. Bet Jēzus atklāj mums pavisam citu ainu, brīdinot Savus sekotājus, ka viņi piedzīvos pārbaudījumus un bēdas šajā pasaulē. Taču cerība ir, jo Kristus ir uzvarējis pasauli (Jņ. 16:33).

Tas, ka mēs sastopamies ar ciešanām un pārbaudījumiem, nenozīmē, ka Dievs vēlas, lai mēs to piedzīvotu. Mums vienmēr jāpatur prātā kopaina – liels konflikts. Tomēr mēs varam būt pārliecināti, ka, lai gan labajam ļaunums nav vajadzīgs, Dievs var vērst par labu pat briesmīgus notikumus. Un, ja mēs uzticamies Dievam, Dievs var izmantot pat mūsu ciešanas, lai tuvinātu mūs Viņam un motivētu būt līdzjūtīgiem un rūpēties par citiem.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Laikmetu ilgas” nodaļu “Dievs ar mums” (19.–26. lpp.).

“Mūsu pestīšanas plāns nebija kāda vēlāk radusies doma; tas nav pēc Ādama krišanas izstrādāts plāns. Tajā atklājās ‘noslēpums, kas mūžiem bijis neizpausts’ (Rom. 16:25). Pestīšanas plānā atklājās tie principi, kas kopš mūžīgiem laikiem ir bijuši Dieva troņa pamats. Jau sākumā Dievs un Kristus zināja, ka sātans atkritīs un ka ar savu viltus varu panāks cilvēku krišanu. Dievs nebija noteicis, ka jārodas grēkam, bet Viņš jau iepriekš paredzēja tā rašanos un sagatavojās šai šausmīgajai iespējai. Dievs tik ļoti mīlēja šo pasauli, ka apsolīja dot Savu vienpiedzimušo Dēlu, ‘lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību’ (Jāņa 3:16).” (Elena Vaita “Laikmetu ilgas” 22. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Ja Dievs ne vienmēr saņem to, ko vēlas, kā šis fakts ietekmē jūsu domas par to, kas notiek šajā pasaulē? Kādas sekas ir tam, ka Dievam ir nepiepildītas vēlmes?

2. Ja atgriezamiem pie līdzības par kūkas cepšanu (ceturtdienas tēmā), mēs varam saprast, kāpēc – lai arī “Dievs un Kristus zināja, ka sātans atkritīs” – Dievības personas tomēr turpināja radīt šo pasauli. Mīlestībai bija jābūt vienai no sastāvdaļām, un mīlestība nozīmēja brīvību. Tā vietā, lai mūs neradītu kā būtnes, kas spēj mīlēt, Dievs mūs radīja tā, lai mēs varētu mīlēt, taču Viņš to darīja, zinot, ka galu galā tas aizvedīs Jēzu pie krusta. Ko tam vajadzētu mums stāstīt par to, cik svēta, cik fundamentāla mīlestība nāca no Dieva valdības, ka Kristus drīzāk bija gatavs ciest pie krusta, nekā liegt mums mīlestībai raksturīgo brīvību?

3. Mēs bieži vaimanājam par ļaunumu un ciešanām šajā pasaulē, bet cik bieži mēs veltām laiku, lai pārdomātu, ka pats Dievs raud un ir apbēdināts par ciešanām un ļaunumu? Kādu atšķirību jūsu izpratnē par ļaunumu un ciešanām ienes atziņa, ka Dievs pats cieš no ļaunuma?

4. Kā šī patiesība – ka šajā pasaulē notiek daudzas lietas, ko Dievs nevēlas, – palīdz jums tikt galā ar savām ciešanām, it īpaši tad, ja tām nav jēgas un šķiet, ka tās nedod nekādu labumu?